

Asia: OM 6/41/2016

Summaaristen riita-asioiden keskittäminen

1. Yleistä

Kannatatteko yleisellä tasolla mietinnössä ehdotettuja muutoksia?

Hovioikeus ei kannata summaaristen riita-asioiden keskittämistä tiettyihin käräjäoikeuksiin.

Hovioikeus kannattaa yleisellä tasolla sähköisen asioinnin lisäämistä ja tiedoksiantotapojen kehittämistä.

2. Summaaristen riita-asioiden keskittäminen

Tuetteko summaaristen riita-asioiden keskittämistä koskevaa ehdotusta?

Hovioikeus ei tue summaaristen riita-asioiden keskittämistä tiettyihin käräjäoikeuksiin.

Työryhmän mietinnön mukaan esityksen tavoitteena on, että summaaristen riita-asioiden käsittelyn keskittämisen myötä menettely olisi mahdollisimman nopeaa ja taloudellista. Samalla voitaisiin varmistaa, että noudatetut työtavat ja työn organisointi olisivat mahdollisimman tehokkaat ja samanlaiset kaikissa summaarisia riita-asioita käsittelevissä yksiköissä.

Eduskunnassa käsitellään parhaillaan hallituksen esitystä (HE 270/2016 vp), jossa ehdotetaan käräjäoikeuksien vähentämistä nykyisestä 27 käräjäoikeudesta 20 käräjäoikeuteen. Samalla käräjäoikeuksien toimipaikkojen määrä vähenisi 57:stä 36:een. Myös istuntopaikkojen määrä vähenisi. Tavoitteena on vahvistaa käräjäoikeuksia muodostamalla hallinnollisesti suurempia yksiköitä, joissa työmäärä ja resurssit voidaan jakaa nykyistä tehokkaammin ja tasaisemmin. Muun muassa kansalaisten yhdenvertaisuuden lisäämiseen sekä oikeudenhoidon laadun kehittämiseen ja hallinnon keventämiseen liittyvillä perusteilla esityksen tavoitteena on muodostaa nykyistä tasakokoisempia käräjäoikeuksia.

Hovioikeus ei näe tarvetta summaaristen riita-asioiden keskittämiselle. Käräjäoikeuksien ja kanslioiden määrä on vähenemässä. Käräjäoikeuksia on jatkossa nykyistä vähemmän ja ne toimivat nykyistä suuremmissa yksiköissä. Hovioikeuden näkemyksen mukaan jäljelle jäävät käräjäoikeudet ovat tarpeeksi suuria summaaristen asioiden tehokkaaseen ja yhdenmukaiseen käsittelemiseen. Mietintöön liittyvät mahdolliset tehokkuushyödyt pohjautuvat lähinnä sähköisen asioinnin lisääntymiseen.

Mikäli summaaristen asioiden käsittelyä keskitetään, hovioikeus ei kannata asioiden keskittämistä mietinnössä mainittaviin seitsemään käräjäoikeuteen.

Keskittämislinjauksessa ei ole otettu riittävällä tavalla huomioon esimerkiksi kielellisten oikeuksien toteutumista. Pohjois-Suomen osalta merkittävää on saamelaisten kielellisten oikeuksien heikkeneminen. Saamelaisella on oikeus omassa asiassaan tai asiassa, jossa häntä kuullaan, käyttää saamen kieltä tuomioistuimessa, jonka tuomiopiiriin kuuluu jokin saamen kotiseutualueen kunnista. Lisäksi tuomioistuimella on esimerkiksi velvollisuus huolehtia siitä, että sen henkilöstö kykenee palvelemaan asiakkaita myös saameksi. Keskittämislinjauksen mukaan saamenkielisten asioita ei enää käsiteltäisi Lapin maakunnan alueella. Linjaus ei toteuta eikä edistä saamelaisten kielellisiä oikeuksia saamen kielilain mukaisesti.

Summaarisia riita-asioita käsitteleviä käräjäoikeuksia koskeva linjaus ei ole aivan johdonmukainen käräjäoikeusverkostoa koskevan uudistuksen kanssa. Käräjäoikeusverkostouudistuksessa käräjäoikeuksista pyritään muodostamaan nykyistä tasakokoisempia. Osa linjauksen mukaisista summaarisia riita-asioita käsittelevistä käräjäoikeuksista on jo tälläkin hetkellä suuria. Mikäli summaaristen riita-asioiden käsittelemistä on keskitettävä, keskittämisessä tulisi ottaa huomioon mahdollisuuksien mukaan pienten käräjäoikeuksien vahvistaminen, ei niiden heikentäminen. Rovaniemen hovioikeuspiirissä näiden asioiden käsittely tulisi keskittää Kainuun ja Lapin käräjäoikeuksiin. Summaaristen asioiden siirtäminen merkinnee esitetystä muodostaan henkilökunnan vähentämistä Lapin käräjäoikeudessa. Lisäksi käräjäoikeusverkoston uudistuksessa esitetään Sodankylän kanslian lakkauttamista. Summaaristen asioiden keskittäminen muualle merkitsisi selkeää työn ja osaavan henkilökunnan vähentymistä. Samalla keskitettäviin käräjäoikeuksiin jouduttaisiin palkkaamaan uutta henkilökuntaa, joka olisi koulutettava tehtäviin. Etäisyydet Pohjois-Suomessa ovat niin pitkät, että käytännössä osaava henkilökunta ei voi siirtyä keskitettyihin käräjäoikeuksiin.

3. Sähköinen asiointi

Tuetteko ehdotusta sähköisen asioinnin lisäämiseksi?

Hovioikeus tukee ehdotusta sähköisen asioinnin lisäämiseksi.

4. Sähköinen tiedoksianto

Puollatteko ehdotusta muuttaa sähköistä tiedoksiantoa koskevia säännöksiä mietinnössä esitetyllä tavalla?

Hovioikeus puoltaa ehdotusta muuttaa sähköistä tiedoksiantoa koskevia säännöksiä mietinnössä esitetyllä tavalla.

5. Muuta

Muita huomioita?

Mietinnön mukaan asia olisi siirrettävä summaarista riita-asiaa käsittelevästä käräjäoikeudesta toimivaltaiseen käräjäoikeuteen, jos summaarista asiaa käsittelevä käräjäoikeus ei hyväksy kannetta yksipuolisella tai myöntämisen perusteella annetulla tuomiolla. Asianosaisten suostumuksella asia voidaan jättää siirtämättä. Mietinnössä esitettyjen perusteluiden mukaan vastaajan voitaisiin katsoa hyväksyneen summaarista asiaa käsittelevän käräjäoikeuden toimivallan, jos hän vastaa summaarisessa haastehakemuksessa esitettyyn vaatimukseen kiistämättä tuomioistuimen toimivaltaa.

Toimivallan säilyminen edellä mainitulla tavalla on ongelmallinen Pohjois-Suomessa, jossa etäisyydet ovat hyvin pitkät. Toimivalta voisi säilyä summaarista asiaa käsittelevässä kaukana sijaitsevassa käräjäoikeudessa vastaajan osalta hyvin huomaamattomasti niin, että hän ymmärtämättömyyttään jättäisi vaatimatta riitauttamansa velkomuksen käsittelyä lähempänä sijaitsevassa käräjäoikeudessa. Toimivallan säilyminen voisi aiheuttaa pitkien etäisyyksien vuoksi vastaajalle merkittäviä lisäkustannuksia ja -hankaluuksia.

Gylden Hannu
Rovaniemen hovioikeus